

– регулювання природних монополій у сфері ЖКГ (удосконалення нормативно-методичного за безпечення процесу ціноутворення у сфері житлово-комунальних послуг, приведення тарифів на основні житлово-комунальні послуги до рівня економічно обґрунтованих витрат вимагають впровадження дієвої політики регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, що надають послуги у сфері ЖКГ, насамперед тепло-, газо-, водопостачання та водовідведення);

– послідовна демонополізація ЖКГ створення конкурентного середовища і ринку послуг, реструктуризація підприємств і організацій цього сектору;

– посилення можливостей впливу та відповідальності за становище в галузі житлово-комунального господарства місцевих органів влади на підґрунті збільшення рівня їх фінансової самостійності;

– надання державної і муніципальної фінансової підтримки процесу модернізації житлово-комунального комплексу на основі сучасних технологій і матеріалів;

– поетапний перехід на прямі договірні відносини між споживачами та постачальниками комунальних послуг та формування відповідних інституційних структур;

– поширення страхових механізмів захисту житла та складових комунальної інфраструктури з можливістю термінового отримання коштів у разі виникнення ситуацій, що вимагають невідкладного рішення;

– забезпечення безперервної роботи системи житлових субсидій з метою мінімізації втрат сектору ЖКГ внаслідок недостатньої платоспроможності споживачів в умовах зростання тарифів;

– запровадження дієвих механізмів реалізації державою контролюючих функцій у сфері ЖКГ, зокрема гарантування захисту прав споживачів житлово-комунальних послуг та відповідності цих послуг єдиним державним стандартам якості, забезпечення дотримання соціальних та екологічних стандартів у діяльності комунальної сфери.

Висновки. Була побудована концептуальна модель ЖКГ України, яка дозволяє здійснити аналіз впливу інвестицій на доходи галузі. За рахунок інвестування, що дозволило знизити собівартість послуг й поліпшити якість обслуговування, ЖКГ починатиме отримувати прибуток через 4 роки з моменту збільшення інвестицій.

Література

1. Офіційний сайт житлово-комунального господарства України // <http://www.jkg.com.ua/ukt/main.php> - Житлово-комунальне господарство України.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України // <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Рахункової палати України // <http://www.ac-rada.gov.ua>.
4. Жаліло Я., Д. Веницьковський, Т. Цихан. Щодо основних пріоритетів реформування житлово-комунального господарства України на сучасному етапі // <http://www.niss.gov.ua/Monitor/juli/26.htm/>
5. Кириченко І. ЖКГ і криза: платити доведеться нам // Дзеркало тижня. – № 43. – С. 34–38.

УДК 330.341

М. В. ЖЕЛІХОВСЬКА, Н. А. ХРУЩ
Хмельницький національний університет

МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТІВ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ

У статті здійснено оцінку та аналіз результатів загального розвитку підприємств галузі зв'язку України і Хмельницької області. Систематизовано та класифіковано чинники, які мають значний вплив на розвиток підприємств галузі зв'язку.

In article it is spent an estimation and the analysis of results of the general development of the enterprises of branch of communication of Ukraine and Khmelnytskyi area. The factors having considerable influence on development of the enterprises of branch of communication are systematised and classified.

Ключові слова: галузь зв'язку, моніторинг, підприємства, оцінка, результати, чинники.

Вступ. Галузь зв'язку є одним із найважливіших елементів в інфраструктурі суспільства, оскільки саме в тут створюються можливості оперативного стратегічного управління та вирішення актуальних проблем, що виникають у системі інших не менш важливих галузях соціально-економічного комплексу держави. Зв'язок все більше стає динамічним сектором української економіки. Отже, доцільною є оцінка та аналіз результатів загального розвитку підприємств галузі зв'язку України та у Хмельницькій області, оскільки це дозволить встановити основні тенденції та зазначити існуючі проблеми і стане підґрунтям для розробки стратегії конкурентоспроможності підприємств галузі.

Метою дослідження оцінка та аналіз результатів загального розвитку підприємств галузі зв'язку України та Хмельницької області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку галузі зв'язку України висвітлені в роботах таких вчених: Б.В. Буркинського, О.С. Редькіна, В.М. Орлова, В.М. Гранатурова, Є.М. Стрельчука, Д.І. Олійник й багатьох інших, що свідчать про значний науковий інтерес до цієї сфери та необхідність пошуку нових перспективних напрямків її становлення і розвитку.

Основний розділ. У 2009 році в цілому по Україні операторами усіх форм власності надано послуг пошти та зв'язку на суму 46,28 млрд грн, з них на суму 18 млрд грн надано послуг населенню [2]. Середня українська сім'я витратила на послуги зв'язку в середньому на рік близько 990 грн або 83 грн на місяць, з них половина – витрати на рухомий (мобільний зв'язок), чверть – фіксований телефонний зв'язок, 10 % – послуги з передачі даних та надання доступу до мережі Інтернет і менше 3 % – послуги поштового зв'язку [1].

Обсяг доходів від наданням послуг пошти та зв'язку за останні 12 років зріс у 14,3 рази, обсяг доходів від наданням цих послуг населенню зріс у 15,5 рази, а обсяг доходів від надання послуг мобільного зв'язку населенню у 9,6 разів. У 2009 році на ринку послуг зв'язку найбільш динамічними темпами розвивався комп'ютерний зв'язок, доходи якого зросли за рік на 39,2 %, а в порівнянні із 2002 роком у 9,3 рази та склали 3,3 млрд грн. Доходи від надання послуг мобільного зв'язку в порівнянні із попереднім роком знизились на 3,9 %, проте в порівнянні із 2002 році вони зросли більше як у 10 разів. Доходи від інших видів послуг пошти і зв'язку серед яких: поштовий та спеціальний зв'язок, фельдзв'язок, телеграфний зв'язок, місцевий, міжміський та міжнародний телефонний зв'язок, кур'єрська діяльність, проводове мовлення, передача і прийом телевізійних та радіо-програм, радіозв'язок та ін., а отже ті види послуг, що тривалий час вважались традиційними, у 2009 році в порівнянні із минулим роком зросли лише на 2,7 %, а в порівнянні із 2002 роком лише у 1,8 рази [2].

Як свідчать результати здійснено аналізу, у Хмельницькій області в 2009 році, темпи зростання подібні до загальних по всій Україні. Зокрема, найбільш динамічно в порівнянні із минулим роком зросли доходи від надання послуг комп'ютерного зв'язку на 65,5 %, а в порівнянні із 2002 роком зростання відбулось майже у 20 разів; доходи від надання послуг мобільного зв'язку порівняно із попереднім роком також зросли на 0,3%, вражаючим є їх зростання у порівнянні із 2002 роком у 32 рази; доходи від усіх інших видів зв'язку, включаючи традиційні порівняно із 2008 роком знизились на 0,4 %, а порівняно із 2002 роком їх зростання склало лише 1,5 рази [3].

Аналіз структури доходів від надання послуг пошти та зв'язку в Україні свідчить про те, що у 2009 році найбільшу частку склали доходи від надання послуг мобільного зв'язку – 61,5 %, значними були і доходи від надання послуг пошти та зв'язку – 39,1 %. В структурі доходів комп'ютерний зв'язок займає лише 7,3 %, однак це у 2 рази більше, ніж у 2002 р. (частка у 2002 р. – 3,4 %). Аналіз динаміки структури доходів від надання послуг пошти та зв'язку свідчить про те, що протягом останніх 7 років в структурі доходів лише доходи від послуг мобільного зв'язку зростали, тоді коли інші види зв'язку не мали значної частки, а в динаміці знижувались. Подібні тенденції зміни структури доходів від надання послуг пошти та зв'язку і в Хмельницькій області (рис. 1) [2, 3].

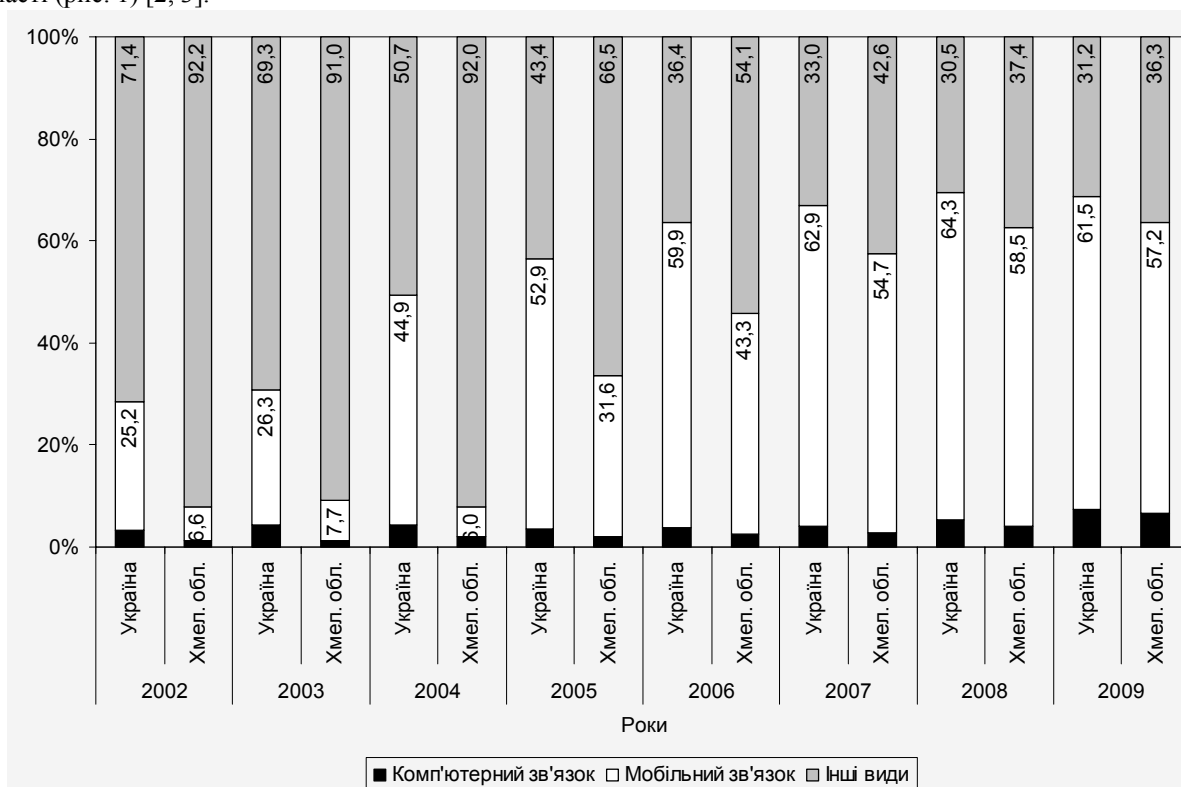


Рис. 1. Структура доходів від надання послуг пошти та зв'язку в Україні та Хмельницькій обл. (2002–2009 рр.)

Результати аналізу динаміки кількості абонентів зв'язку в цілому по Україні подані на рис. 2.

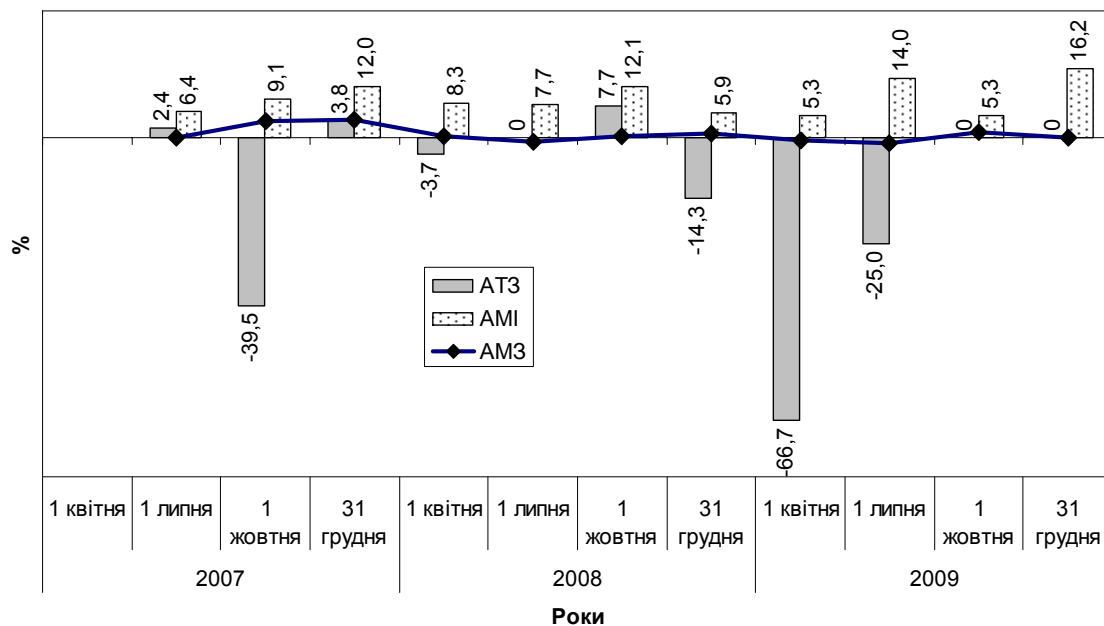


Рис. 2. Динаміка змін кількості абонентів зв'язку в цілому по Україні

Примітка: систематизовано та розраховано автором за даними Держкомстату України.

Умовні позначення: АМЗ – абоненти мобільного зв'язку; АТЗ – абоненти телефонного зв'язку радіальної дії типу "Алтай"; АМІ – абоненти мережі "Інтернет".

Слід зазначити, що протягом останніх трьох років спостерігається постійне щоквартальне зростання абонентів, темп зростання на кінець 2009 року в порівнянні із 1.04.2007 р. становив 12,1 %, загальна кількість абонентів зв'язку в цілому по Україні склала 61609,6 тис. Зокрема відмічається: зростання абонентів мобільного зв'язку (на кінець 2009 року кількість абонентів мобільного зв'язку склала 55333,2 тис., а приріст в порівнянні із 1.04.2007 р. становив 8,6 %); значне зростання абонентів мережі Інтернет (на кінець 2009 р. кількість абонентів мережі Інтернет склала 2797,1 тис., а приріст в порівнянні із 1.04.2007 р. був у 2,6 рази) та зростання абонентів кабельного телебачення (на кінець 2009 р. кількість абонентів кабельного телебачення склала 3478,7 тис., а приріст порівняно із 1.04.2007 р. становив 17,1 %).

У той же час, спостерігається значне зменшення кількості абонентів телефонного зв'язку радіальної дії типу "Алтай" (якщо на 1.04.2007 р. кількість абонентів була 4,2 тис., то на кінець 2009 р. вона склала лише 0,6 тис., зниження склало порівняно із 1.04.2007 р. 87,7 %). На рис. 2 показано динаміку приросту (зниження) кількості абонентів зв'язку до попереднього року, що чітко відображає зазначену тенденцію. Найбільшу частку в структурі займають абоненти мобільного зв'язку (на кінець 2009 р. – 89,8 %, в середньому за три роки – 91,25 %). Мізерною є частка в структурі абонентів телефонного зв'язку радіальної дії типу "Алтай" (менше 1 %). Питома вага абонентів кабельного телебачення на кінець 2009 р. склала 5,6 % (протягом трьох років не відмічено її коливання, середній рівень становив 5,55 %). Частка в структурі усіх абонентів користувачів мережі Інтернет на кінець 2009 р. склала 4,5 % та протягом періоду дослідження відмічено її щоквартальне збільшення [2, 3].

Умовою забезпечення ефективного розвитку підприємств галузі зв'язку України є вкладання значних обсягів інвестицій в розвиток галузі. У 2008 році в розвиток галузі зв'язку України (в основний капітал) було вкладено інвестицій на суму 10,8 млрд грн. Аналіз динаміки інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності в цілому по Україні свідчить, що з 2001 року по 2007 рік спостерігалась тенденція до щорічного зростання обсягу вкладених інвестицій, тоді коли у 2008 році темпи зростання до попереднього року склали за видом пошта і зв'язок – 87,36 %, за видом зв'язок – 86,97 %. Відповідно відбулось і зниження частки за цими видами економічної діяльності у загальній сумі всіх інвестицій в основний капітал по Україні (у 2007 році частка за видом пошта і зв'язок складала 6,63 %, за видом зв'язок – 6,58 %, у 2008 році відповідно – 4,68 % та 4,63 %, що 1,95 % менше). Динаміка приросту (зниження) інвестицій в основний капітал до попереднього року в цілому по Україні та по Хмельницькій області подана на рис. 3. У Хмельницькій області спостерігається подібна загальна тенденція, проте темпи проросту (зниження) у 2008 році не є такими значними і склали 1,7 % (по Україні – 13,0 %) [2, 3].

У той же час темпи зростання інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності у 2008 р. до 2001 р. також знижуються, проте є досить значними, зокрема за видом транспорт і зв'язок – 4,4 рази, за видом пошта і зв'язок – 4,9 разів, за видом зв'язок – 5 разів (в цілому по Україні за усіма видами діяльності 7 разів), що підтверджує інвестиційну привабливість галузі [2, 3].

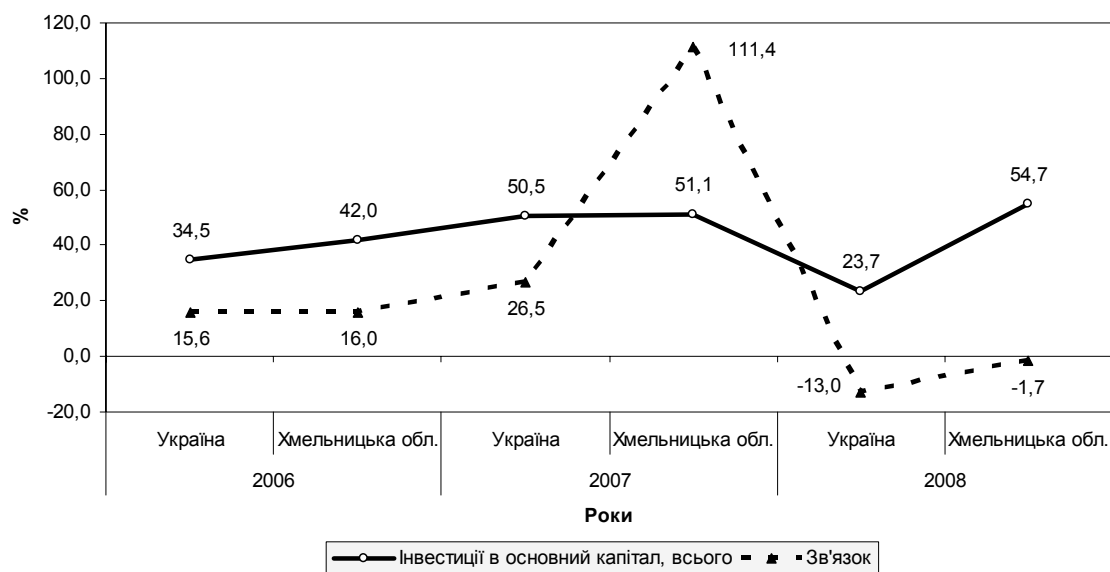


Рис. 3. Динаміка змін інвестицій в основний капітал до попереднього року

Найбільший вплив на галузь зв'язку України мають такі світові тенденції:

- цифровізація процесів створення, обробки та передачі інформації;
- технологічне зближення послуг зв'язку (інтеграція послуг – телефонія, передача даних, доступ до Інтернету, передача теле- та радіосигналу на основі цифрових технологій);
- потреба в широкосмугових мережах зв'язку, які дозволяють передавати великі обсяги інформації з високою швидкістю;
- збільшення взаємної залежності національних мереж, що вимагає підтримки європейських та міжнародних технологічних стандартів;
- постійне зростання обсягів обміну інформацією між країнами світу, що робить щоразу більш привабливим надання послуг транзиту.

Ключовими чинниками, що мають значний позитивний вплив на діяльність та розвиток підприємств галузі є наступні:

- затвердження Національною комісією з питань регулювання зв'язку України граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги (рішення № 1491 від 28.04.2009 р.), що сприятиме зростанню доходів від надання послуг пошти та зв'язку;
- затвердження Національною комісією з питань регулювання зв'язку України порядку взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій за послуги доступу до телекомунікаційних мереж загального користування (рішення № 1586 від 9.07.2009 р.), що сприятиме процесам добросовісної конкуренції у галузі;
- розвиток процесів трансформації мереж зв'язку, зокрема шляхом заміни аналогового обладнання сучасним цифровим обладнанням, що сприятиме підвищенню технічного рівня та відповідно якості послуг пошти та зв'язку.

До чинників, які чинять негативний вплив на діяльність та розвиток підприємств галузі відносяться:

- загострення конкурентної боротьби на ринку послуг пошти та зв'язку;
- наявність та невизначеність інфляційних процесів, які викликають зниження рівня реальних доходів підприємств галузі;
- недостатній рівень розвитку фінансового ринку, що спричиняє дефіцит фінансових ресурсів, які необхідні для реорганізації підприємств. У сучасних умовах існує проблема залучення позичкового капіталу, з одного боку, та висока залежність його вартості від коливань кон'юнктури фінансового ринку з іншого;
- недосконалість податкової системи, яка чинить значне податкове навантаження на діяльність основних операторів;
- недостатній рівень законодавчого регулювання в галузі зв'язку України. Сьогодні існують законодавчі та економічні обмеження, а саме – обмеження в регулюванні цін та тарифній політиці підприємств, невизначеність фінансових взаємовідносин з державним підприємством зв'язку та ін.
- низький рівень технічного озброєння. Існування значної частини морально та фізично застарілого обладнання не дозволяє втілювати сучасні телекомунікаційні технології та призводить до зниження рівня якості послуг;
- зниження попиту споживачів на окремі види послуг (наприклад, на встановлення телефонів, на здійснення міжміського та міжнародного зв'язку) та зменшення рівня платоспроможності окремих категорій споживачів послуг тощо.

– недосконалість системи корпоративного управління, що призводить до зниження рівня конкурентоспроможності основних підприємств галузі.

Висновки. Таким чином, нами здійснено оцінку та аналіз результатів загального розвитку підприємств галузі зв'язку України і Хмельницької області та встановлено динамічний характер основних процесів; систематизовано та класифіковано чинники, які мають значний вплив на розвиток підприємств галузі зв'язку. Для вироблення напрямів трансформаційних процесів на підприємствах галузі та конкретних пропозицій і рекомендацій щодо створення майбутньої стратегії управління конкурентоспроможністю підприємств вбачаються актуальними подальші наші дослідження.

Література

1. Офіційний сайт Державної адміністрації зв'язку [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://stc.gov.ua/uk/index>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Головного управління статистики у Хмельницькій області [Електронний ресурс] / режим доступу: <http://statbrd.ic.km.ua/ukr/index.htm>
4. Граничні тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nkrz.gov.ua/uk/activities/ruling/1241001073>
5. Порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій за послуги доступу до телекомунікаційних мереж загального користування [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nkrz.gov.ua/uk/1216201417>

УДК 327

О. В. ЗИМОВЕЦ

Поволжского государственного университета сервиса, Российская Федерация

Н. И. ШИКИНА

Саратовский государственный технический университет, Российская Федерация

РОЛЬ НАУЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассмотрена необходимость использования результатов научной и научно-технической деятельности, осуществляемой в вузах для преодоления кризиса и развития инновационной экономики в России. Рассмотрены основные проблемы, возникаемые при использовании в производстве имеющихся исследований и разработок и намечены пути их решения.

The article deals with the need to use the results of scientific and technological activities in universities to overcome the crisis and the development of innovative economy in Russia. The main problems encountered when used in the production of existing research and development and ways to address them.

Ключевые слова: стабилизация российской экономики, экономический рост России, результаты научной и научно-технической деятельности вузов, наукоемкая продукция, поток интеллектуальных ресурсов, коммерциализации наукоемкой продукции.

Постановка проблемы. Экономический кризис, начавшийся в апреле 2008 г. отразился не только на состоянии экономики России, но и на социальной сфере, духовной и политической жизни общества. Антикризисные меры, предпринятые Президентом России и Правительством Российской Федерации, позволили достичь относительной стабилизации экономической ситуации “мартовская статистика показала, что спад в российской промышленности закончился”, “всего на 7 % сократились реальные доходы населения, всего на 11 % – объемы розничной торговли и не дотянуло до 20 % сокращение инвестиций. Такие соотношения не характерны для затяжных рецессий. Скорее они характерны для краткосрочных, но энергичных спадов”. В целях стабилизации экономической ситуации В.В. Путин в июне 2009 года подписал новую программу антикризисных мер, приоритеты которой – социальные обязательства, промышленность, инновации и мощная финансовая система.

На стабилизацию российской экономики может оказывать влияние рост производства в регионе, наращивание его инновационного потенциала за счет выстраивания взаимодействия “вуз–предпринимательство”.

Изложение материала исследования. Еще в начале 2008 г. данные о среднегодовых темпах роста ВВП (6,7 % за период 2000 г. – 2006 г.) свидетельствовали о начале периода экономического подъема, который обеспечивался не только использованием материальных средств, но и нематериальных активов.

Несмотря на наметившую тенденцию роста ВВП в тот период сохранялась жесткая зависимость экономики России от мировых цен на нефть и от возможностей увеличения добычи полезных ископаемых. В отличие от России, ведущие страны мира давно делают ставку на интеллектуальные, человеческие и управленческие ресурсы. По существующим оценкам, в развитых странах от 50 % до 90 % роста ВВП определяется